

mevrouw S.A.M. Dijkma
Staatssecretaris van Economische Zaken
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

VERZONDEN 15 APR. 2015

DATUM	14 april 2015	TEAM	Natuur en landbouw
NUMMER	814EC546	REFERENTIE	J. Berkhof
UW BRIEF VAN	10 april 2015	DOORKIESNUMMER	030-2583297
UW NUMMER	DGAN-NB / 15049511	E-MAILADRES	jan.berkhof@provincie-Utrecht.nl
BIJLAGE	Bestuursafspraken inwerkingtreding PAS.	ONDERWERP	Instemmen met het Programma aanpak stikstof.

Geachte mevrouw Dijkma,

In uw bovengenoemde brief verzoekt u ons, mede namens de Minister van I&M, in te stemmen met het Programma Aanpak Stikstof en ondertekening van de in de bijlage toegevoegde bestuursafspraken en dit uiterlijk 15 april weer te retourneren.

Ondanks het kritieke tijdpad kunnen wij instemmen met uw brief en de bestuursafspraken om te komen tot een afronding van het Programma Aanpak Stikstof. De ondertekende "Bestuursafspraken inwerkingtreding PAS" treft u hierbij aan. Wij vinden het later door u gevonden compromis met de Minister van I&M overigens verrassend en uitdagend.

Voorts onderstrepen wij het door u genoemde belang van een goede samenwerking tussen provincies en Rijk en nemen graag uw aanbod aan om zo nodig een bestuurlijk overleg bij een te roepen. In dat verband hebben wij er vertrouwen in dat uw Taskforce voor Kolland en Overlangbroek voor de vaststelling van het Programma Aanpak Stikstof de vergunningverlening bij inwerkingtreding van het programma rondom dat gebied mogelijk heeft gemaakt.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Utrecht,
Namens hen,

Drs. R.W. Krol,
Gedeputeerde Ruimtelijke Ordening en Landelijk Gebied

Ministerie van Economische Zaken

GESCAND

017 13.04.2015

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Provincie Utrecht
T.a.v. drs. R.W. Krol
Postbus 80300
3508 TH UTRECHT

**Directoraat-generaal Agro en
Natuur**
Directie Natuur en Biodiversiteit

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Factuuradres
Postbus 16180
2500 BD Den Haag

Overheidsidentificatienr
0000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.mjksoverheid.nl/ez

Behandeld door
ir. L.A.M. van Erve

T 070 379 5944
L.A.M.vanErve@minex.nl

Ons kenmerk
OGAN-NB / 15049511

Bijlage(n)
2

Datum 10 april 2015
Betreft Afspraken afronding PAS

Geacht College,

Hierbij stuur ik u de afspraken die ik met de Gedeputeerden Landelijk gebied van de twaalf provincies heb gemaakt in het bestuurlijk overleg over het Programma aanpak stikstof (PAS) op 2 april 2015. Ik vraag u hierbij, mede namens de minister van I&M, om instemming met het programma en met de nadere afspraken die zijn gemaakt naar aanleiding van het bestuurlijk overleg.

De inwerkingtreding van de PAS is een belang van provincies en het Rijk gezamenlijk. Daarom hebben we gezamenlijk het ontwerpprogramma opgesteld en ter inzage gelegd en stellen we nu gezamenlijk de reactie op naar aanleiding van de ontvangen zienswijzen.

Uit de ontvangen zienswijzen naar aanleiding van terinzagelegging blijkt een grote betrokkenheid van belanghebbenden bij de PAS. Duidelijk is dat de zienswijzen aanleiding geven tot aanpassing van enkele punten van het programma en de daarbij horende gebiedsanalyses. Over deze aanpassingen overleggen en besluiten Rijk en provincies gezamenlijk.

De PAS nadert zijn voltooiing. Het programma kan worden vastgesteld en inwerkingtreden zodra de laatste noodzakelijke stappen zijn gezet. In het Bestuurlijk Overleg van 2 april 2015 zijn hierover afspraken gemaakt. Conform de afspraak in het bestuurlijk overleg heb ik met de minister van I&M een voorstel gemaakt voor de vaststelling en inwerkingtreding en het daarvoor benodigde tijdspad. Ik verwijs u daarvoor naar de bijlagen met deze afspraken en naar de aparte bestuursafspraken die zijn opgesteld en die specifiek ingaan op de vaststelling in juni 2015 en de inwerkingtreding in juli 2015, gevolgd door actualisatie en herziene vaststelling en inwerkingtreding uiterlijk 15 december 2015.

Bestuursafspraken inwerkingtreding PAS

De staatssecretaris van Economische Zaken, de minister van Infrastructuur en Milieu en de colleges van gedeputeerde staten van de provincies Drenthe, Flevoland, Fryslân, Gelderland, Groningen, Limburg, Noord-Brabant, Noord-Holland, Overijssel, Utrecht, Zeeland en Zuid-Holland, in overeenstemming met de minister van Defensie,

Gezien de planning voor vaststelling en inwerkingtreding van het programma aanpak stikstof en aanvullende maatregelen om de kwaliteit van dit programma te borgen, zoals door partijen afgesproken in het bestuurlijk overleg van 2 april 2015,

Komen overeen:

1. het programma aanpak stikstof zal kunnen worden vastgesteld in de week van 15-19 juni en vervolgens in werking kunnen treden op 1 juli 2015, op basis van de resultaten van AERIUS Monitor 14.2.1;
2. een geactualiseerd programma zal kunnen worden vastgesteld op uiterlijk 4 december en vervolgens uiterlijk op 15 december 2015 in werking kunnen treden, herzien op basis van de resultaten van AERIUS Monitor 15.
3. partijen zetten zich ervoor in het geactualiseerde programma, bedoeld in onderdeel 2, eerder dan 15 december 2015 vast te stellen en in werking te laten treden, indien gaandeweg blijkt dat dit mogelijk is;
4. alle partijen committeren zich aan de tussenstappen, deadlines, taken en verantwoordelijkheden die zijn uitgewerkt in respectievelijk de bijlagen "Planning AERIUS Monitor 14.2.1 en Monitor 15" en "Afspraken programma aanpak stikstof voortkomend uit het Bestuurlijk Overleg PAS, 2 april 2015";
5. (nieuwe) elementen en gegevens voor AERIUS Monitor 15 die een risico vormen voor de realisatie van het programma overeenkomstig het tijdschema, opgenomen in de bijlage "Planning AERIUS Monitor 14.2.1 en Monitor 15", maken geen onderdeel uit van AERIUS Monitor 15;
6. de staatssecretaris van Economische Zaken stelt zo nodig extra capaciteit beschikbaar voor de totstandkoming van AERIUS M15 en overige AERIUS-producten.

Mr. J.G. Kramer, namens het college van Gedeputeerde Staten van Fryslân

H. Staghouwer, namens het college van Gedeputeerde Staten van Groningen

drs. R.W. Munniksmma, namens het college van Gedeputeerde Staten van Drenthe

W.H. Maij, namens het college van Gedeputeerde Staten van Overijssel

A. Gijsberts, namens het college van Gedeputeerde Staten van Flevoland

Bijlage 1. Planning AERIUS Monitor 14.2.1 en Monitor 15

Planning M14.2.1 en inwerkingtreding PAS

- 24 april: levering M14.2.1 (EZ)
- 28 april - 1 juni: verwerken resultaten in gebiedsanalyses, passende beoordeling en plan-MER (allen)
- 1 juni: afronding PAS-programma, Nota van Antwoord, AmvB grenswaarde (allen)
- 2 juni: Register 0.1 afgerond (allen)
- 2 juni: nieuwe versie van Calculator (EZ)
- 15 juni: borging maatregelen + reservepakket (allen)
- 17 juni: vaststelling PAS
- 24 juni: Plaatsing in de Staatscourant
- 1 juli: Inwerkingtreding

Planning M15 en inwerkingtreding aangepast Programma (o.b.v. M15)

- 24 april - 26 juni: aanleveren data voor doorrekening in AERIUS door diverse partijen (zie deadlines en toelichting hieronder)
- 31 juli: levering resultaten M15 (EZ)
- 3 aug t/m 18 sept: oplossen knelpunten + eventuele nieuwe berekeningen (allen)
- 3 aug t/m 4 sept: verwerking resultaten in programma, gebiedsanalyses en plan-MER / passende beoordeling (allen)
- 7 sept t/m 18 okt: terinzagelegging ontwerp
- 19 okt- 20 nov: verwerking resultaten terinzagelegging (allen)
- 23 nov - 4 december: afronding bestuurlijke instemming (allen)
- 4 december: vaststelling PAS
- 11 december: plaatsing in de Staatscourant
- 15 december: inwerkingtreding aangepast PAS-programma (o.b.v. M15)

Deadlines aanleveren data voor M15

Bij deze deadlines wordt ervan uitgegaan dat de data conform de AERIUS-specificaties worden aangeleverd en dat de aangeleverde data na levering niet meer wijzigen of gewijzigd hoeven worden.

Wanneer	Wat	Wie
24 april	Aanleveren data voor bepalen rekengrid grote wateren	IenM
22 mei	verkeersnetwerk onderliggend wegennet voor het basisjaar en 2020 (1 op elkaar afgestemd verkeersnetwerk)	Provincies
22 mei	Actualisatie prioritaire projecten provincies, incl. wegprojecten	Provincies
22 mei	Actualisatie prioritaire projecten Defensie	Defensie
22 mei	Actualisatie verkeersnetwerken HWN	IenM
22 mei	Actualisatie hoofdvaarwegennet	IenM
22 mei	Actualisatie HWS-projecten	IenM
22 mei	Actualisatie luchtvaartgegevens	I&M
22 mei	Actualisatie railverkeer	I&M
12 juni	Actualisatie habitatkaarten en leefgebieden	voortouwnemers
26 juni	Actualisatie herstelmaatregelen	voortouwnemers

- de verwerking van de voorgestelde wijzigingen in het programma in gezamenlijk overleg plaatsvindt, onder coördinatie van de staatssecretaris van Economische Zaken, en dat deze verwerking gereed zal zijn op het moment van vaststelling van het programma;
- het opstellen van de definitieve Nota van Antwoord, waarin een reactie wordt gegeven op de zienswijzen over het ontwerp-programma, in gezamenlijk overleg plaatsvindt en dat deze gereed zal zijn op het moment van vaststelling van het programma;
- op het moment van vaststelling van het programma in monitor 14.2.1 een aanpak is gevonden en in het programma en de daarbij horende documenten is verwerkt voor hexagonen met een depositiestijging, voor zover deze al niet via AERIUS Monitor 14.2.1 opgelost;
- indien bij de totstandkoming van AERIUS Monitor 15 stijgingen, tekorten of andere knelpunten naar voren komen, deze in gezamenlijkheid worden aangepakt waarbij alle oplossingsrichtingen op tafel liggen; voor de inwerkingtreding van AERIUS Monitor 15 zijn depositiestijgingen opgelost;
- ontwikkelingsruimte voor verkeerseffecten van het MIRT op het onderliggend wegennet in Monitor 15 opgenomen wordt;
- op het moment van vaststelling van het programma de volgende zaken op orde zijn waar het gaat om implementatie van het programma: de borging van de tijdige en correcte uitvoering van de herstelmaatregelen, de interim oplossing voor AERIUS Register en de monitoring en de vaststelling van de provinciale beleidsregels;
- de partners in gezamenlijkheid komen tot een verdere concretisering van een reservepakket van generieke maatregelen en dat dit pakket gereed zal zijn voor vaststelling van het programma;
- dat de landbouwsector geïnformeerd en betrokken zal zijn en blijven bij (de verdere uitwerking van) die onderdelen van het programma die voor de sector van belang zijn, zoals de monitoring van het convenant, de beleidsregels en de Interimmers;
- de partners in gezamenlijkheid zorgen voor uitwerking van het systeem van monitoring en bijsturing;
- de partners in gezamenlijkheid zorgen voor verstrekking van aanvullende informatie over de monitoring aan de Commissie MER;
- de partners in gezamenlijkheid een voorstel ontwikkelen voor de review van het programma en de gebiedsanalyses na 5 jaar na inwerkingtreding van het programma;
- de partners in gezamenlijkheid zorgen voor het uitwerken van en inrichten van een voorstel op verzoek van de Tweede Kamer, voor een "verbindingsofficier cq meldpunt PAS";
- de aanpak en planning van het afronden van bovengenoemde punten zo spoedig mogelijk in gezamenlijkheid worden uitgewerkt en gedeeld;
- de resultaten van de genoemde acties tot aan de vaststelling met elkaar worden gedeeld en afgestemd;
- indien er aanleiding wordt gezien, bestuurlijk overleg plaatsvindt voorafgaand aan de vaststelling van het programma.

TenM - Projecten hoofdwegenet		
Projectnaam	Projectomschrijving	Locatie
Rijnlandroute	Nieuwe verbinding en aanpassingen tussen Katwijk en A4 Leiden, zie bijbehorende projectblad MIRT projectenoverzicht 2015	Ter hoogte van Katwijk - Leiden
A4 Vlietland - N14	Uitbreiding van de capaciteit tussen A4 Vlietland en N14, zie bijbehorende projectblad MIRT projectenoverzicht 2015	A4 ter hoogte van Vlietland - de N14
A28/A1 knpt Hoevelaken	Aanpassing van de A28/A1 Knooppunt Hoevelaken, zie bijbehorende projectblad MIRT projectenoverzicht 2015	A28/A1 ter hoogte van knooppunt Hoevelaken
A24 Blankenburgverbinding (NWO)	Realiseren van een nieuwe verbinding, zie bijbehorende projectblad MIRT projectenoverzicht 2015	A24 ter hoogte van de A15 - A20
A27 Houten-Hooipolder	Uitbreiding van de capaciteit van de A27, zie bijbehorende projectblad MIRT projectenoverzicht 2015	A27 ter hoogte van Houten Hooipolder
A1/A6/A9 Schiphol - Amsterdam - Almere	Uitbreiding van de capaciteit van de A1/A6/A9, zie bijbehorende projectblad MIRT projectenoverzicht 2015	A1/A6/A9 ter hoogte van Schiphol, Amsterdam - Almere
A27/A12 Ring Utrecht	Uitbreiding van de capaciteit van de A27/A12 Ring Utrecht, zie bijbehorende projectblad MIRT projectenoverzicht 2015	A27/A12 Ring Utrecht
A13/A16 Rotterdam	Nieuwe verbinding tussen de A13 en A16, zie bijbehorende projectblad MIRT projectenoverzicht 2015	A13/A16 ter hoogte van Rotterdam
Amsterdam Zuidas	Aanpassingen rond de Zuidas, zie bijbehorende projectblad MIRT projectenoverzicht 2015	Ter hoogte van de Zuidas
A10 Knooppunten De Nieuwe Meer en Amstel	Aanpassing van de knooppunten, zie bijbehorende projectblad MIRT projectenoverzicht 2015	A10 ter hoogte van knooppunten De Nieuwe Meer en Amstel
A2 't Vonderen-Kerensheide	Uitbreiding van de capaciteit van de A2, zie bijbehorende projectblad MIRT projectenoverzicht 2015	A2 ter hoogte van 't Vonderen - Kerensheide
A58 Eindhoven - Tilburg	Uitbreiding van de capaciteit van de A58, zie bijbehorende projectblad MIRT projectenoverzicht 2015	A58 ter hoogte van Eindhoven - Tilburg
A58 Sint Annabosch - Galder	Uitbreiding van de capaciteit van de A58, zie bijbehorende projectblad MIRT projectenoverzicht 2015	A58 ter hoogte van Sint Annabosch - Galder
Aansluiting A15/N3	Aanpassen van de aansluiting A15 met de N3, onderdeel van het in het MIRT Programma Aansluitingen	Aansluiting A15/N3
Aansluiting A16/N3	Aanpassen van de aansluiting A16 met de N3, onderdeel van het in het	Aansluiting A16/N3

IenM - Projecten Hoofdvaarwegennet		
Projectnaam	Projectomschrijving	Locatie
	projectenoverzicht 2015	
Toekomstvisie Waal: Overnachtingshaven Haafden	Capaciteitsuitbreiding ligplaatsen, zie bijbehorende projectblad MIRT projectenoverzicht 2015	Haafden
Toekomstvisie Waal: Overnachtingshaven Lobith	Capaciteitsuitbreiding ligplaatsen, zie bijbehorende projectblad MIRT projectenoverzicht 2015	Lobith
Capaciteitsuitbreiding ligplaatsen in de Rijn-Scheldeverbinding (3e fase)	Capaciteitsuitbreiding ligplaatsen, zie bijbehorende projectblad MIRT projectenoverzicht 2015	Rijn-Scheldeverbinding
Capaciteitsuitbreiding ligplaatsen Lemmer - Delfzijl	Capaciteitsuitbreiding ligplaatsen, zie bijbehorende projectblad MIRT projectenoverzicht 2015	Lemmer - Delfzijl
Toekomstvisie Waal: Amsterdam Rijnkanaal Zuid	Capaciteitsuitbreiding ligplaatsen, zie bijbehorende projectblad MIRT projectenoverzicht 2015	Amsterdam Rijnkanaal Zuid
Capaciteitsuitbreiding ligplaatsen Amsterdam - Lemmer	Capaciteitsuitbreiding ligplaatsen, zie bijbehorende projectblad MIRT projectenoverzicht 2015	Amsterdam Lemmer

IenM - Projecten Hoofdwatersysteem		
Projectnaam	Projectomschrijving	Locatie
Versterking Afsluitdijk	Versterking Afsluitdijk, zoals aangegeven op bijbehorende projectblad MIRT Projectenboek 2015	Dijk ter afsluiting van het IJsselmeer van de Waddenzee
Gebiedsontwikkeling Ooijen- Wanssum	Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum, zoals aangegeven op bijbehorende projectblad MIRT Projectenboek 2015	Gebied tussen en in de nabijheid van Ooijen en Wanssum
Legger Vlieland en Terschelling	Legger Vlieland en Terschelling, zoals aangegeven op bijbehorende projectblad MIRT Projectenboek 2015	Vlieland en Terschelling
Markermeerdijk Marken	Markermeerdijk Marken, zoals aangegeven onder projectnummer R2- 061 in de Basisrapportage HWBP 2 van 26 september 2011, Kamerstukken II 2011/12, 27 625, nr. 237.	Langs het traject Haven Amsterdam gelegen dijk
Zandhonger Oosterschelde	Zandhonger Oosterschelde, zoals aangegeven op bijbehorende projectblad MIRT Projectenboek 2015	Meerdere locaties in de Oosterschelde
Houtribdijk	Houtribdijk, zoals aangegeven onder projectnummer R2-006 in de Basisrapportage HWBP 2 van 26 september 2011, Kamerstukken II 2011/12 27 625, nr. 237.	Dijk tussen Lelystad en Fokkeweer

JenM - Projecten Hoofdwatersysteem		
Projectnaam	Projectomschrijving	Locatie
	aangegeven in het Programma kustlijn­zorg 2012 - 2015, juli 2014, Rijkswaterstaat, Ministerie van Infrastructuur en Milieu	strandpalen, zoals beschreven in projectomschrijving
Midden-Ameland	Suppletie Midden-Ameland, zoals aangegeven in het Programma kustlijn­zorg 2012 - 2015, juli 2014, Rijkswaterstaat, Ministerie van Infrastructuur en Milieu	Midden-Ameland, vooroever, ter hoogte van strandpalen, zoals beschreven in projectomschrijving
Midden-Ameland	Suppletie Midden-Ameland, zoals aangegeven in het Programma kustlijn­zorg 2012 - 2015, juli 2014, Rijkswaterstaat, Ministerie van Infrastructuur en Milieu	Midden-Ameland, strand, ter hoogte van strandpalen, zoals beschreven in projectomschrijving
Noordwijk	Suppletie Noordwijk, zoals aangegeven in het Programma kustlijn­zorg 2012 - 2015, juli 2014, Rijkswaterstaat, Ministerie van Infrastructuur en Milieu	Noordwijk, ter hoogte van strandpalen, zoals beschreven in projectomschrijving
Scheveningen	Suppletie Scheveningen, zoals aangegeven in het Programma kustlijn­zorg 2012 - 2015, juli 2014, Rijkswaterstaat, Ministerie van Infrastructuur en Milieu	Scheveningen, ter hoogte van strandpalen, zoals beschreven in projectomschrijving
Domburg	Suppletie Domburg, zoals aangegeven in het Programma kustlijn­zorg 2012 - 2015, juli 2014, Rijkswaterstaat, Ministerie van Infrastructuur en Milieu	Domburg, ter hoogte van strandpalen, zoals beschreven in projectomschrijving
Zeedijk Westkapelle	Suppletie Zeedijk Westkapelle, zoals aangegeven in het Programma kustlijn­zorg 2012 - 2015, juli 2014, Rijkswaterstaat, Ministerie van Infrastructuur en Milieu	Zeedijk Westkapelle, ter hoogte van strandpalen, zoals beschreven in projectomschrijving
Lingewaaf - Neerijnen	Dijkversterking Lingewaaf - Neerijnen, zoals aangegeven in het Hoogwaterbeschermingsprogramma, Projectenboek 2015, oktober 2015	De noordelijke Waaldijk ter hoogte van Neerijnen en Lingewaaf, dijkring 43
Opijnen - Ophemert	Dijkversterking Opijnen - Ophemert, zoals aangegeven in het Hoogwaterbeschermingsprogramma, Projectenboek 2015, oktober 2015	De noordelijke Waaldijk tussen Opijnen en Ophemert, dijkring 43
Waardenburg - Opijnen	Dijkversterking Waardenburg - Opijnen, zoals aangegeven in het Hoogwaterbeschermingsprogramma, Projectenboek 2015, oktober 2015	De noordelijke Waaldijk tussen Waardenburg en Opijnen, dijkring 43
Gorinchem	Dijkversterking Gorinchem, zoals aangegeven in het Hoogwaterbeschermingsprogramma, Projectenboek 2015, oktober 2015	De noordelijke Waaldijk tussen Gorinchem en Dalem, dijkring 43

IenM - Projecten Hoofdwatersysteem		
Projectnaam	Projectomschrijving	Locatie
Rondom Kampen	Dijkversterking Rondom Kampen, zoals aangegeven in het Hoogwaterbeschermingsprogramma, Projectenboek 2015, oktober 2015	De IJsseldijk bij Kampen, dijkkring 11
Lingewaard	Dijkversterking Lingewaard, zoals aangegeven in het Hoogwaterbeschermingsprogramma, Projectenboek 2015, oktober 2015	De keringen langs de Waal en het Pannerdens Kanaal bij Lingewaard, dijkkring 43
Werkendam - Giessen	Dijkversterking Werkendam - Giessen, zoals aangegeven in het Hoogwaterbeschermingsprogramma, Projectenboek 2015, oktober 2015	De keringen langs de Afgedamde Maas en Bovenmerwede tussen Werkendam en Giessen, dijkkring 24
Mastenbroek Zwarte Meer	Dijkversterking Mastenbroek Zwarte Meer, zoals aangegeven in het Hoogwaterbeschermingsprogramma, Projectenboek 2015, oktober 2015	De keringen langs de zuidzijde van het Zwarte Meer tussen IJsselmuiden en Genemuiden, dijkkring 10
Olst - Wijhe	Dijkversterking Olst - Wijhe, zoals aangegeven in het Hoogwaterbeschermingsprogramma, Projectenboek 2015, oktober 2015	De oostelijke IJsseldijk tussen Olst tot Herxen, dijkkring 53
Culemborg	Dijkversterking Culemborg, zoals aangegeven in het Hoogwaterbeschermingsprogramma, Projectenboek 2015, oktober 2015	De zuidelijke Lekdijk tussen Werk aan het Spoel en Culemborg, dijkkring 43
Genemuiden	Dijkversterking Genemuiden, zoals aangegeven in het Hoogwaterbeschermingsprogramma, Projectenboek 2015, oktober 2015	De dijken langs het Zwarte Water bij Genemuiden, dijkkring 10
IJsseldijk Gouda (fase 2)	Dijkversterking IJsseldijk Gouda (fase 2), zoals aangegeven in het Hoogwaterbeschermingsprogramma, Projectenboek 2015, oktober 2015	De dijken van de Hollandsche IJssel in de gemeente Gouda tussen de Julianasluis en de Waaiersluis, dijkkring 14
Peerenboom - Genderen	Dijkversterking Peerenboom - Genderen, zoals aangegeven in het Hoogwaterbeschermingsprogramma, Projectenboek 2015, oktober 2015	De dijken langs de Bergsche Maas tussen Peerenboom en Genderen, dijkkring 24
West Holwerderpolder - Lauwersmeer	Dijkversterking West Holwerderpolder - Lauwersmeer, zoals aangegeven in het Hoogwaterbeschermingsprogramma, Projectenboek 2015, oktober 2015	De Waddenzeedijken tussen Holwerd en Lauwersmeer, dijkkring 6
Tiel	Dijkversterking Tiel, zoals aangegeven in het Hoogwaterbeschermingsprogramma, Projectenboek 2015, oktober 2015	De noordelijke Waaldijk tussen Tiel en Passewaaij, dijkkring 43

IenM - Projecten Hoofwatersysteem		
Projectnaam	Projectomschrijving	Locatie
Loswal Hattem & Apeldoorns kanaal	Dijkversterking Loswal Hattem & Apeldoorns kanaal, zoals aangegeven in het Hoogwaterbeschermingsprogramma, Projectenboek 2015, oktober 2015	De dijken langs de IJssel bij het Apeldoorns kanaal bij Hattem, dijkkring 11 en 52
Zuid-Beveland West, Westerschelde	Dijkversterking Zuid-Beveland West, Westerschelde, zoals aangegeven in het Hoogwaterbeschermingsprogramma, Projectenboek 2015, oktober 2015	De dijken langs de noordkant van de Westerschelde ter hoogte van Kapelle, dijkkring 30
Kunstwerken Markermeer	Dijkversterking Kunstwerken Markermeer, zoals aangegeven in het Hoogwaterbeschermingsprogramma, Projectenboek 2015, oktober 2015	Keringen nabij Enkhulzen, Broekerhaven en Hoorn, dijkkring 13
Koehool-West Holwerderpolder	Dijkversterking Koehool-West Holwerderpolder, zoals aangegeven in het Hoogwaterbeschermingsprogramma, Projectenboek 2015, oktober 2015	De dijken aan de Waddenzee tussen Koehool en Holwerd, dijkkring 6
Emanuelpolder	Dijkversterking Emanuelpolder, zoals aangegeven in het Hoogwaterbeschermingsprogramma, Projectenboek 2015, oktober 2015	De dijken aan de noordkant van de Westerschelde tussen Waarde en Rilland, dijkkring 31
Inlaag Zuidhoek/Bruinisse	Dijkversterking Inlaag Zuidhoek/Bruinisse, zoals aangegeven in het Hoogwaterbeschermingsprogramma, Projectenboek 2015, oktober 2015	De dijken aan de noordkant van de Oosterschelde bij Zierikzee en Bruinisse, dijkkring 26
Spakenburg	Dijkversterking Spakenburg, zoals aangegeven in het Hoogwaterbeschermingsprogramma, Projectenboek 2015, oktober 2015	De keringen langs het Eemmeer bij Spakenburg, dijkkring 45
Zuid-Beveland Oost, Westerschelde	Dijkversterking Zuid-Beveland Oost, Westerschelde, zoals aangegeven in het Hoogwaterbeschermingsprogramma, Projectenboek 2015, oktober 2015	De noordzijde van de Westerschelde ter hoogte van Kruiningen en Waarde, dijkkring 31
Markermeerdijk Hoom - Edam - Amsterdam (planstudie)	Dijkversterking Markermeerdijk Marken, zoals aangegeven onder projectnummer R2-061 in de Basisrapportage HWBP 2 van 26 september 2011, Kamerstukken II 2011/12, 27 625, nr. 237.	Tussen Hoorn, Edam en Amsterdam
Waddenzeedijk Texel	Dijkversterking Waddenzeedijk Texel, zoals aangegeven onder projectnummer R2-061 in de Basisrapportage HWBP 2 van 26 september 2011, Kamerstukken II 2011/12, 27 625, nr. 237.	Aan de zuidzijde van Texel, dijkkring 5

IenM - Projecten Hoofdwatersysteem		
Projectnaam	Projectomschrijving	Locatie
Disselsprong: Dijkverteggingen Cortanoever en Voorsterklei	Dijkverlegging, zoals aangegeven in PKB Ruimte voor de rivier, zoals goedgekeurd op 7 juli 2006, Handelingen TK 2005/2006, nr. 98, blz: 6087 en gepubliceerd in de Staatscourant van 25 januari 2007, Nr. 18, p.11	Ter hoogte van Voorst
Sanering Twentekanal Oevers Markerink	Sanering Twentekanal Oevers Markerink, zoals aangegeven in Herziening BPRW 2012 Uitwerking tussentijdse partiële herziening Beheer- en Ontwikkelplan voor de Rijkswateren 2010-2015, juni 2012	Verbinding tussen Eefde en Enschede
Waterbodemsanering Wantij	Waterbodemsanering Wantij, zoals onder SGBP-code BE05 aangegeven in Herziening BPRW 2012 Uitwerking tussentijdse partiële herziening Beheer- en Ontwikkelplan voor de Rijkswateren 2010-2015, juni 2012	Verbinding tussen de Sliedrechtse Biesbosch en de Beneden Merwede bij Dordrecht.
Drutensche waard west (Kaliwaal)	Uiterwaardenverlaging en nevengeulen, zoals aangegeven in Herziening BPRW 2012 Uitwerking tussentijdse partiële herziening Beheer- en Ontwikkelplan voor de Rijkswateren 2010-2015, juni 2012	Gelegen aan de Waal ter hoogte van Ochten

Ministerie van Defensie

Ministerie van Defensie		
Projectnaam	Projectomschrijving	Locatie
Herbelegging Nieuwe haven	Inpassing Joost Dourlein kazeme In Nieuwe Haven.	Nieuwe Haven, Den Helder
Herbelegging Legerplaats Ermelo	Inpassing Van Hornekazeme en Korporaal Van Oudheusdenkazeme op Legerplaats Ermelo	Leuvenumseweg, Ermelo
Herbelegging Luitenant generaal Bestkazeme	Inbreiding kazeme	Ripseweg, Vredepeel
Herbelegging Commando luchtstrijdkrachten	Inpassing DVD Tilburg in Commando Luchtstrijdkrachten	Luchtmachtplein, Breda
Herbelegging Trip van Zoutlandkazeme	Inbreiding kazeme	De la Reijweg, Breda
Herbelegging Camp New Amsterdam	Inbreiding kazeme	Dolderseweg, Huis ter Heide, Utrecht
Herbelegging MC Maaldrift	Inbreiding kazeme	Ammonslaantje, Wassenaar
Herbelegging MMC Veenhuizen	Inbreiding MMC Veenhuizen	Norgerweg, Venhuizen
Herbelegging Van Ghentkazeme	Inbreiding kazeme	Toepad, Rotterdam
Herndeling Air Operations Control	Inpassing deel AOCs Nieuw Milligen in Vliegbasis Volkel	Vliegbasis Volkel, Volkel
Herbelegging Luitenant Kolonel Tonnetkazeme	Inbreiding kazeme	Eperweg, 't Harde
Herbelegging Legerplaats bij Ouderboek	Inbreiding kazeme	Eperweg, 't Harde
Ontwikkeling Vliegbasis Woensdrecht	Ontwikkeling Vliegbasis Woensdrecht	Kooijweg, Hoogerheide
Mariene kazeme Vlissingen	Nieuwbouw Mariene kazeme Vlissingen en oefengebieden Zeeland	Vlissingen, diverse gebieden provincie Zeeland
Uitbreiding NCIA	Uitbreiding NCIA	Oude Waalsdorperweg, Den Haag
Herbelegging Johannes Postkazeme	Inbreiding kazeme	Johannes Postweg, Darp

Provincie Groningen		
Projectnaam	Projectomschrijving	Locatie
Energiecentrale 1	Nieuwe centrale 1600 Mw (E)	Gemeente Eemsmond, Eemshaven
Energiecentrale 2	Nieuwe centrale 1200 Mw (E)	Gemeente Eemsmond, Eemshaven
Energiecentrale 3	Realisatie nieuwe centrale 1200 Mw (E)	Gemeente Eemsmond, Eemshaven
Suikerfabriek	Uitbreiding capaciteit tot 25.000 ton/d (150 d/j en 24 u/d)	Gemeente Groningen
Biomassacentrale 1	Nieuwe centrale 49.9 Mw (E) en 147 Mw (W)	Gemeente Delfzijl, Oosterhorn
Biomassacentrale 2	Nieuwe centrale 24 Mw (E) en 128,7 (W)	Gemeente Delfzijl, Oosterhorn
Bioethanolfabriek	Realisatie bioethanolfabriek	Gemeente Delfzijl, Oosterhorn
Bestemmingsplan Delfzijl	Aanpassing bedrijfsvoering/uitbreiding bestaand industrieel complex	Gemeente Delfzijl

Provincie Limburg		
Projectnaam	Projectomschrijving	Locatie
Landbouwonwikkelingsgebied	Uitbreidingslocatie Landbouw	Gemeente Horst aan de Maas
Kassenontwikkeling	Uitbreidingslocatie kassen	Gemeente Leudal
Chemische industrie	Diverse nieuwe ontwikkelingen	Gemeente Sittard-Geleen en gemeente Stein
Bedrijventerrein, kassen	Vestiging bedrijven	Gemeente Venlo
Gebiedsontwikkeling, wegen, bedrijven, haven	Diverse integrale ontwikkelingen	Gemeente Venray
Maastricht Beatrixhaven (NSL)	Verkeersontsluiting	gemeente Maastricht
Sittard-Geleen Holtum Noord III (NSL)	Verkeersontsluiting	gemeente Sittard-Geleen
Venlo BP Bedrijventerrein Tradeport Noord & Park Zaarderheiken (NSL)	Verkeersontsluiting	gemeente Venlo
Weert Kampershoek Noord II (NSL)	Verkeersontsluiting	gemeente Weert
Maastricht Beivedere (NSL)	Verkeersontsluiting	gemeente Maastricht
Maastricht Geusselt Fase 2 & 3 (NSL)	Verkeersontsluiting	gemeente Maastricht
Maastricht Lanakerveld (NSL)	Verkeersontsluiting	gemeente Maastricht
Horst a d Maas Glastuinbouw Californië (NSL)	Glastuinbouw	gemeente Horst a/d Maas
Maasbree Glastuinbouw Siberië (NSL)	Glastuinbouw	gemeente Maasbree

Provincie Noord-Brabant		
Projectnaam	Projectomschrijving	Locatie
Moerdijk Chemie kavel 1	Nieuwe bedrijfsvestiging	Gemeente Moerdijk
Moerdijk Chemie kavel 3	Nieuwe bedrijfsvestiging	Gemeente Moerdijk
Moerdijk Chemie kavel 8	Nieuwe bedrijfsvestiging	Gemeente Moerdijk
Moerdijk Chemie kavel 9	Nieuwe bedrijfsvestiging	Gemeente Moerdijk

Provincie Overijssel		
Projectnaam	Projectomschrijving	Locatie
Bedrijventerrein Zomerdijk	Herstructurering bedrijventerrein	Gemeente Zwartewaterland
Bedrijventerrein Zwartewater	Herstructurering bedrijventerrein	Gemeente Zwartewaterland
Bedrijventerrein Zegge VII	uitbreiding / nieuw bedrijventerrein	Gemeente Raalte
Bedrijventerrein Meppelerdiep	Herstructurering bedrijventerrein	Gemeente Zwartewaterland
Bedrijventerrein Markelo Twentekanaal	Herstructurering bedrijventerrein	Gemeente Hof van Twente
Bedrijventerrein Hessenpoort-II en Zuid	Uitbreiding / nieuw bedrijventerrein	Gemeente Zwolle
Provinciale weg N34 Witte Paal Drentse grens	De provincie Overijssel gaat de doorstroming op de provinciale weg N34 tussen Witte Paal en de grens met Drenthe verbeteren én veiliger maken. De provincie gaat de weg inrichten als een stroomweg. Dat betekent dat de gelijkvloerse overgangen verdwijnen en men zo veilig met 100 km per uur over de weg kan rijden.	N34 tussen Witte Paal en de Drentse grens
Provinciale weg N307 Roggebot - Kampen	De provincies Overijssel en Flevoland onderzoeken samen welke verkeerskundige oplossingen er mogelijk zijn om de bereikbaarheid voor de N307 te verbeteren. Het onderzoek richt zich op vier delen: 1. Aansluitingen op de N50 aan de Overijsselse zijde; 2. N307 tussen Roggebotsluis en de aansluiting op de N50 aan de Overijsselse zijde; 3. Oeververbinding bij Roggebotsluis ter plekke van de provinciegrens; 4. Ronde N307/N306 aan Flevolandse zijde	N307 tussen de Roggebotsluis en Kampen
Provinciale weg N343 Rondweg Weerselo	Met de plannen om een nieuwe rondweg rond de Twentse plaats Weerselo aan te leggen wordt de verkeersveiligheid en de leefbaarheid in Weerselo straks verbeterd.	Weerselo
Provinciale weg N340 Zwolle - Ommen: vlot, veilig en verantwoord	Er wordt voor de N340 een nieuw tracé (2x2rijbanen) aangelegd tussen de aansluiting met de A28 en de Ankummerdijk. De aansluitingen bij Ommen worden verbeterd. Op de N377 in Balkbrug wordt een ongelijkvloerse kruising gerealiseerd. Verder worden de beide wegen duurzaam veiliger ingericht, met een maximale	N340 tussen A28 en Ommen; N377 tussen Lichtmis en Slagharen

Provincie Utrecht		
Projectnaam	Projectomschrijving	Locatie
nr. 1301 Nieuwegein Galecopperzoom (NSL)	Bedrijventerrein 7 ha	Nieuwegein
nr. 1302 Nieuwegein Het Klooster (NSL)	Bedrijventerrein 75 ha	Nieuwegein
nr. 1304 Amersfoort CSG-Noord (NSL)	Gemengd kantoren + woningen	Amersfoort
nr. 1305 Amersfoort Vathorst (NSL)	Gemengd kantoren + bedrijfsterrein + woningen	Amersfoort
nr. 1306 Nieuwegein Binnenstad (NSL)	Gemengd kantoren + overige voorzieningen + woningen	Nieuwegein
nr. 1309 Utrecht Herstructurering Kanalenelland (NSL)	Gemengd overige voorzieningen + woningen	Utrecht
nr. 1310 Utrecht Ontwikkeling Leidsche Rijn (NSL)	Gemengd kantoren + bedrijfsterrein + overige voorzieningen + woningen	Utrecht
nr. 1311 Utrecht Ontwikkeling Merwedekanaalzone (NSL)	Gemengd kantoren + bedrijfsterrein overige voorzieningen + woningen	Utrecht
nr. 1312 Utrecht Ontwikkeling stationsgebied (NSL)	Gemengd OV terminal + kantoren + woningen + overige voorzieningen	Utrecht
nr. 1313 Utrecht Rijnenburg (NSL)	Gemengd bedrijfsterrein + woningen + overige voorzieningen	Utrecht
nr. 1314 IJsselstein A2-zone (NSL)	Overig	IJsselstein
nr. 1316 Utrecht doorontwikkeling Uithof (NSL)	Overig Onderwijs + woningen, HOV om de zuid + overige voorzieningen	Utrecht
nr. 1317 Amersfoort Hoge Weg (NSL)	Gemengd woningen + overige voorzieningen	Amersfoort
nr. 1318 Amersfoort Maatweg (NSL)	Gemengd overige voorzieningen + woningen	Amersfoort
nr. 1319 Amersfoort Vathorst Noord West (NSL)	Woningen	Amersfoort
nr. 1320 Veenendaal Veenendaal Oost (NSL)	Woningen	Veenendaal
nr. 1322 Amersfoort Kersenbaan (NSL)	Infrastructuur (tracé)	Amersfoort
nr. 1323 BRU Ontwikkeling Randstadspoor (NSL)		BRU gemeenten
nr. 1324 Utrecht opwaardering NRU Noordelijke Rondweg (NSL)	Infrastructuur (tracé)	Utrecht
nr. 1325 bereikbaarheid Utrecht-west (NSL)	Infrastructuur diverse projecten zuldradiaal	Utrecht
nr. 1326 Bravo 3 t.h.v. Waardsedijk (NSL)	Infrastructuur (tracé)	Woerden
nr. 1327 Bravo 3 t.h.v. aansluiting A12 (NSL)	Infrastructuur (tracé)	Woerden
nr. 1328 Bravo 6a zuidelijke randweg Harmelen (NSL)	Infrastructuur (tracé)	Woerden

Provincie Zuid-Holland		
Projectnaam	Projectomschrijving	Locatie
Woningbouw Vroonlaan te Den Haag	Realisatie circa 970 woningen	Gemeente Den Haag
Woningbouw Westmade te Westland	Realisatie ca 1188 woningen	Gemeente Westland
Woningbouw Zuidelijk strand te Hoek van Holland	Realisatie circa 640 woningen	Gemeente Rotterdam
Bedrijventerrein voormalig suikerunletterrein Puttershoek te Binnenmaas;	Inrichting en gebruik Industriegebied te Binnenmaas met maximale milieucategorie 5	Gemeente Binnenmaas
Provinciale weg N206, Verlegging Duinvallen Katwijk	Verlegging en gedeeltelijke verdieping Duinvalleiweg Katwijk	Tussen de N441 en het Zeewegviaduct te Katwijk
Rijnlandroute	De RijnlandRoute is een nieuwe provinciale wegverbinding tussen de kust (Katwijk) en de A4 bij Leiden	Katwijk - A4 bij Leiden
Haven en IndustrieComplex Rotterdam	Toekomstige emissies of de vigerende en nog definitief vast te stellen bestemmingsplannen voor gebieden Maasvlakte 2, Maasvlakte 1, Botlek-Vondelingenplaat, Europoort en Landtong, Waal-Eemhaven, Vierhavens-Merwedehaven	Gemeente Rotterdam
Ontsluiting naar de N441 (NSL)	Infrastructuur	Valkenburg